

St.prp. nr. 49

(2002–2003)

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 om endring av vedlegg XVII i EØS-avtalen (direktiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk)

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 28. mars 2003,
godkjent i statsråd samme dag
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Bakgrunn

Ved EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 ble europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/84/EF om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk tatt inn i EØS-avtalens vedlegg XVII om opphavsrett.

Hovedformålet med direktiv 2001/84/EF (følgerettsdirektivet) er å sikre opphavsmannen en del av det økonomiske utbyttet ved videresalg av kunstverk, samt å sikre et indre marked for kunstsalg.

Beslutningen i EØS-komiteen ble fattet med forbehold om Stortingets samtykke, da gjennomføringen i norsk rett krever lovendring, jf. GrL §26, annet ledd og EØS-avtalens artikkel 103.

EØS-komiteens beslutning og direktivteksten i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykte vedlegg.

2 Nærmere om direktivet

Direktivet gir opphavsmannen til et originalt billedkunstverk (f.eks. et maleri, fotografisk verk eller en skulptur) en uavhendelig og ufransigelig rett til en økonomisk del av videresalget av det aktuelle verket.

Det skal betales vederlag etter fallende pro-sentsatser regulert i direktivet. For salgspriser opp til 50.000 euro skal det f.eks. betales 4 % av salgsprisen i vederlag til opphavsmannen. Minimums-salgsprisen for når opphavsmannen kan kreve vederlag, fastsettes av medlemsstatene, men den kan ikke overstige 3000 euro. Det er satt et tak på 12.500 euro når det gjelder størrelsen på vederlaget som kan innkreves. Kommisjonen kan fremme forslag om forhøyelse eller opphevelse av dette taket. Direktivet regulerer ikke hvordan innkreving og fordeling av vederlaget skal skje.

I samsvar med EUs vernetidsdirektiv (direktiv 93/98/EØF om vernetiden for opphavsrett og visse nærstående rettigheter innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 7/1994) varer følgeretten i opphavsmannens levetid og 70 år etter hans død. Etter opphavsmannens død tilkommer retten hans arvinger.

3 EØS-komiteens beslutning

Ifølge EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 skal europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/84/EF om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk innlemmes i

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 om endring av vedlegg XVII i EØS-avtalen (direktiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk)

EØS-avtalen vedlegg XVII om opphavsrett. Beslutningen inneholder en innledning og fire artikler. I innledningen blir det vist til EØS-avtalen og spesielt artikkel 98 som gjør det mulig å endre vedleggene til avtalen gjennom beslutning i EØS-komiteen.

Artikkel 1 slår fast at direktiv 2001/84/EF om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk innlemmes i EØS-avtalen vedlegg XVII som nytt nr. 9c.

Artikkel 2 slår fast at teksten til direktiv 2001/84/EF på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til *Den Europeiske Unions Tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 3 slår fast at beslutningen trer i kraft 7. desember 2002, forutsatt at EØS-komiteen har mottatt alle meddelelser i henhold til avtalens artikkel 103 nr. 1.

Artikkel 4 slår fast at beslutningen skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den Europeiske Unions Tidende*.

4 Forholdet til norsk rett

Etter lov av 4. november 1948 nr. 1 om avgift på omsetning av billedkunst skal det betales 3 % avgift ved all offentlig omsetning av billedkunst. Avgiftsplikten gjelder omsetning av billedkunst uavhengig av når verket ble skapt. Loven gir i motsetning til følgerettsdirektivet ikke opphavsmannen et individuelt krav på vederlag ved omsetning av hans verk. Avgiften innbetales til et fond (Bildende Kunstneres Hjelpesfond) og brukes til støtte for billedkunstnere som hovedsakelig har eller har hatt sitt virke i Norge, til deres etterlatte samt til andre formål til fremme av norsk billedkunst.

Ved innføring av følgerettsdirektivet i norsk rett vil inntektene til Bildende kunstneres hjelpefond bli redusert med ca. 15 %. Dette er en forholdsvis liten reduksjon som gjør det mulig å opprettholde den vel etablerte kollektive ordningen.

En innlemmelse av følgerettsdirektivet i EØS-avtalen vil nødvendiggjøre bestemmelser om følgerett i lov av 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk m.v. (åndsverkloven). Det vil også være nødvendig med endringer i lov om avgift på omset-

ning av billedkunst slik at avgiftsplikten ikke vil gjelde omsetning som dekkes av reglene om følgerett. Forslag til lovendringer i forbindelse med gjennomføringen av direktivet, fremmes av Kultur- og kirke departementet i en egen lovproposisjon. Gjennomføringsfristen for direktivet er 1. januar 2006.

5 Administrative og økonomiske konsekvenser

Følgerettsdirektivet vil ikke medføre administrative eller budsjettmessige konsekvenser for det offentlige. For rettighetshaverne og de som omsetter kunstverk vil ordningen imidlertid medføre enkelte konsekvenser av administrativ karakter. For kjøpere av kunstverk vil ordningen kunne medføre høyere priser.

6 Konklusjon og tilråding

Hovedformålet med følgerettsdirektivet er å sikre opphavsmannen til et originalkunstverk en del av det økonomiske utbyttet ved videresalg, samt å sikre et indre marked for kunstsalg. Kultur- og kirke departementet tilrår derfor godkjenning av beslutningen i EØS-komiteen om endring av EØS-avtalens vedlegg XVII til å omfatte europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/84/EF om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Utenriksdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 om endring av vedlegg XVII i EØS-avtalen (direktiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk).

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 om endring av vedlegg XVII i EØS-avtalen (direktiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk)

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 om endring av vedlegg XVII i EØS-avtalen (direktiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk), i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 om endring av vedlegg XVII i EØS-avtalen (direktiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk)

I

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002

om endring av vedlegg XVII i EØS-avtalen (direktiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk).

Vedlegg 1

EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 om endring av EØS-avtalens vedlegg XVII (Opphavsrett)

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, endret ved protokollen om justering av avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt «avtalen», særlig artikkel 98, og

på følgende bakgrunn:

1. Avtalens vedlegg XVII er endret ved EØS-komiteens beslutning nr. 21/2000 av 25. februar 2000¹.
2. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/84/EF av 27. september 2001 om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk² skal innlemmes i avtalen –

BESLUTTET FØLGENDE:

Artikkel 1

I avtalens vedlegg XVII etter nr. 9b (europaparlaments- og rådsdirektiv 98/71/EF) skal nytt nr. 9c lyde:

«9c. **32 001 L 0084:** Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/84/EF av 27. september 2001 om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk (EFT L 272 av 13.10.2001, s. 32).

Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning: EFTA-statene skal anmodes om å sende representanter til møtene i kontaktutvalget.»

Artikkel 2

Teksten til direktiv 2001/84/EF på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til *Den Europeiske Unions Tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft 7. desember 2002, forutsatt at EØS-komiteen har mottatt alle meddelelser etter avtalens artikkel 103 nr. 1³.

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den Europeiske Unions Tidende*.

Utferdiget i Brussel, 6. desember 2002.

For EØS-komiteen

Formann

Kjartan Jóhannsson

EØS-komiteens sekretærer

M. Brinkmann

P.K. Mannes

¹ EFT L 103 av 12.4.2001, s. 44, og EØS-tillegget til EFT nr. 20 av 12.4.2001, s. 225.

² EFT L 272 av 13.10.2001, s. 32.

³ Forfatningsrettslige krav angitt.

Vedlegg 2

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/84/EF av 27. september 2001 om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 95, under henvisning til forslag fra Kommisjonen¹, under henvisning til uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komité²,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251³ og på grunnlag av Forlikskomiteens felles forslag av 6. juni 2001, og

ut fra følgende betraktninger:

1. Innenfor opphavsretten er følgeretten en uavhengelig og ufravigelig rett som gir opphavsmannen til et originalverk av billedkunst, rett til en økonomisk del ved ethvert videresalg av det aktuelle verket.
2. Følgeretten er en avkastningsbringende rett som gjør det mulig for opphavsmannen/kunstneren å motta vederlag for hvert videresalg av verket. Gjenstanden for følgeretten er det fysiske verket, dvs. det medium det beskyttede verket inngår i.
3. Hensikten med følgeretten er å sikre opphavsmenn til billedkunstverk en del av det økonomiske utbyttet som deres originalverk frambringer. Følgeretten bidrar til å skape balanse mellom den økonomiske situasjonen til billedkunstverkenes opphavsmenn og situasjonen til andre kunstnere som drar fordel av den senere utnyttelsen av sine verk.
4. Følgeretten er en integrert del av opphavsretten og utgjør et vesentlig fortrinn for opphavsmenn. Ved at følgerett innføres i alle medlems-

stater, dekkes behovet for å sikre kunstnere et hensiktsmessig og enhetlig vernnivå.

5. I samsvar med traktatens artikkel 151 nr. 4 skal Fellesskapet ta kulturelle forhold i betraktning i sin virksomhet i henhold til andre bestemmelser i traktaten.
6. I Bern-konvensjonen om vern av litterære og kunstneriske verk er det fastsatt at følgeretten kan gjøres gjeldende bare dersom dette er tillatt i henhold til lovgivningen i den stat opphavsmannen er hjemmehørende i. Følgeretten er dermed valgfri og underlagt gjensidighetsprinsippet. Som vist i dommen av 20. oktober 1993 i de forente saker C-92/92 og C-326/92 Phil Collins m.fl.⁴, følger det av den rettspraksis som De europeiske fellesskaps domstol har fulgt med hensyn til prinsippet om likebehandling fastsatt i traktatens artikkel 12, at nasjonale bestemmelser som inneholder gjensidighetsklausuler, ikke kan legges til grunn for å nekte andre medlemsstaters statsborgere de rettigheter som innrømmes medlemsstatens egne statsborgere. Anvendelsen av slike klausuler i fellesskapsammenheng er i strid med prinsippet om likebehandling som følger av forbudet mot enhver forskjellsbehandling på grunnlag av nasjonalitet.
7. På bakgrunn av den gradvise internasjonaliseringen av fellesskapsmarkedet for moderne kunst og samtidskunst, som framskyndes av virkningene av den nye økonomien, og i en rettslig kontekst hvor få stater utenfor Den europeiske union anerkjenner følgeretten, er det av vesentlig betydning at Det europeiske fellesskap på utenrikspolitisk nivå åpner for forhandlinger med henblikk på å gjøre artikkel 14b i Bern-konvensjonen obligatorisk.
8. Nettopp fordi det finnes et slikt internasjonalt marked samtidig som en rekke medlemsstater ikke anvender følgeretten, og fordi det er store forskjeller mellom de nasjonale ordninger som anerkjenner denne retten, er det nødvendig å fastsette overgangsbestemmelser med hensyn

¹ EFT C 178 av 21.6.1996, s. 16, og EFT C 125 av 23.4.1998, s. 8.

² EFT C 75 av 10.3.1997, s. 17.

³ Europaparlamentsuttalelse av 9. april 1997 (EFT C 132 av 28.4.1997, s. 88), bekreftet 27. oktober 1999, Rådets felles holdning av 19. juni 2000 (EFT C 300 av 20.10.2000, s. 1) og europaparlamentsbeslutning av 13. desember 2000 (EFT C 232 av 17.8.2001, s. 173). Europaparlamentsbeslutning av 3. juli 2001 og rådsbeslutning av 19. juli 2001.

⁴ [1993] ECR I-5145.

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 om endring av vedlegg XVII i EØS-avtalen (direktiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk)

- til både ikrafttredelse og materiell regulering av følgeretten, hvilket vil bidra til å opprettholde det europeiske markedes konkurranseevne.
9. Følgeretten hører på det nåværende tidspunkt inn under den nasjonale lovgivningen til de fleste av medlemsstatene. De lover som eksisterer, har visse ulikheter, særlig med hensyn til hvilke verk som dekkes, hvem som er rettighetshaver, vederlagssatsen, hvilke transaksjoner som medfører vederlagsplikt og grunnlaget for beregning av vederlag. Hvorvidt følgeretten får anvendelse eller ikke har en betydelig innvirkning på konkurranseforholdene i det indre marked, siden en eventuell vederlagsplikt på grunnlag av følgeretten er noe enhver som ønsker å selge et kunstverk, må ta i betraktning. Følgeretten er dermed en faktor som bidrar til skaping av konkurransevridding samt til flytting av salgsvirksomhet innenfor Fellesskapet.
 10. Slike ulikheter med hensyn til hvorvidt følgeretten eksisterer og anvendes i medlemsstatene har en direkte negativ virkning på hvorvidt det indre marked for kunstverk fungerer i henhold til traktatens artikkel 14. I slike situasjoner utgjør traktatens artikkel 95 det korrekte rettslige grunnlag.
 11. Fellesskapets mål, som nedfelt i traktaten, er blant annet å skape grunnlag for en stadig nærmere sammenslutning mellom de europeiske folk, å styrke forbindelsene mellom Fellesskapets medlemsstater og å sikre dem økonomisk og sosial framgang gjennom felles innsats for å fjerne skrankene som deler Europa. For dette formål inneholder traktaten bestemmelser om opprettelse av et indre marked der hindringer for det frie varebytte, adgangen til å yte tjenester og etableringsfriheten, er avskaffet, og om en ordning som sikrer at det ikke skjer en vridding av konkurransen i det indre marked. En tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om følgeretten vil bidra til å virkeliggjøre disse målene.
 12. Ved sjetten rådsdirektiv (77/388/EØF) av 17. mai 1977 om harmonisering av medlemsstatenes lovgivning med hensyn til omsetningsavgift – Felles merverdiavgiftssystem: ensartet avgiftsgrunnlag⁵, innføres gradvis et fellesskapssystem for skatter og avgifter som får anvendelse på blant annet kunstverk. Skattemessige tiltak er ikke tilstrekkelig til å sikre at kunstmarkedet fungerer harmonisk. Dette målet kan ikke nås uten harmonisering på området følgerett.
 13. De lovgivningsmessige forskjeller som har en forstyrrende virkning på det indre markedes virkemåte, bør fjernes og det bør forhindres at nye forskjeller oppstår. Det er ikke behov for å fjerne eller forhindre forskjeller som ikke forventes å være til skade for det indre markedes virkemåte.
 14. En forutsetning for at det indre marked skal kunne fungere godt er at det ikke oppstår vridding av konkurransevilkårene. Forskjeller mellom nasjonale bestemmelser for følgerett fører til konkurransevridding og flytting av salgsvirksomhet innenfor Fellesskapet samt forskjellsbehandling av kunstnere avhengig av hvor kunstverkene deres blir solgt. Dette spørsmålet har derfor tverrnasjonale aspekter som ikke kan bli regulert på en tilfredsstillende måte ved tiltak på medlemsstatsplan. Manglende fellesskapstiltak vil stride mot traktatens krav om å rette opp konkurransevridding og forskjellsbehandling.
 15. Tatt i betraktning forskjellene mellom nasjonale bestemmelser er det derfor nødvendig å vedta harmoniseringstiltak for å fjerne forskjeller mellom medlemsstatenes lovgivning på områder der slike forskjeller kan skape eller opprettholde vridding av konkurransevilkårene. Det er likevel ikke nødvendig å harmonisere alle bestemmelsene i medlemsstatenes lovgivning for følgerett, og for å gi medlemsstatene så stor nasjonal beslutningsfrihet som mulig er det tilstrekkelig å begrense harmoniseringen til de nasjonale bestemmelser som har den mest direkte innvirkningen på det indre markedes virkemåte.
 16. Dette direktiv samsvarer altså i sin helhet med nærhets- og forholdsmessighetsprinsippet som fastsatt i traktatens artikkel 5.
 17. I samsvar med rådsdirektiv 93/98/EØF av 29. oktober 1993 om harmonisering av vernetiden for opphavsrett og visse nærstående rettigheter⁶, varer opphavsretten i 70 år etter opphavsmannens død. Følgeretten bør ha samme varighet. Følgelig er det bare originalverk av moderne kunst og samtidskunst som kommer inn under virkeområdet til følgeretten. For at denne rett skal kunne innføres i rettsordenen i de medlemsstater som ved dette direktivs vedtakelse, ikke anvender følgerett for kunstnere, og for at markedsdeltakere i disse medlemsstatene skal kunne gradvis tilpasse seg nevnte rett samtidig som de opprettholder sin økonomiske

⁵ EFT L 145 av 13.6.1977, s. 1. Direktivet sist endret ved direktiv 1999/85/EF (EFT L 277 av 28.10.1999, s. 34).

⁶ EFT L 290 av 24.11.1993, s. 1.

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 om endring av vedlegg XVII i EØS-avtalen (direktiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk)

- levedyktighet, bør de aktuelle medlemsstatene i en begrenset overgangsperiode gis rett til å velge å ikke anvende følgerett for dem som er rettighetshavere etter kunstnerens død.
18. Følgerettens virkeområde bør utvides til å omfatte alt videresalg, unntatt videresalg som utføres direkte mellom personer som handler som privatpersoner uten deltakelse av en profesjonell aktør på kunstmarkedet. Denne retten bør ikke utvides til å omfatte videresalg fra privatpersoner til ideelle museer som er åpne for publikum. Med hensyn til den særskilte situasjonen til kunstgallerier som kjøper kunstverk direkte fra opphavsmannen, bør medlemsstatene ha mulighet til å frita fra følgerett videresalg som skjer innen tre år etter anskaffelsen av verket. Kunstnerens interesser bør også ivaretas ved å begrense dette unntaket til å gjelde videresalg der videresalgsprisen ikke overstiger 10 000 euro.
 19. Det bør gjøres klart at den harmonisering som dette direktiv medfører, ikke får anvendelse på forfatters og komponisters originalmanuskripter.
 20. Det bør fastsettes effektive regler på grunnlag av erfaringer som allerede er oppnådd på nasjonalt plan med hensyn til følgerett. Vederlaget bør beregnes på grunnlag av en prosentsats av salgsprisen og ikke av et verks økning i verdi i forhold til verkets opprinnelige verdi.
 21. De kategorier kunstverk som er omfattet av følgeretten bør harmoniseres.
 22. Gjennom å ikke anvende følgerett for beløp under minstebeløpsgrensen kan man unngå uforholdsmessig høye oppkreivings- og forvaltningskostnader i forhold til kunstnerens utbytte. I samsvar med nærhetsprinsippet bør medlemsstatene likevel ha rett til å fastsette nasjonale beløpsgrenser som er lavere enn fellesskapsbeløpsgrensen, for å fremme nye artisters interesser. På grunn av de lave beløpene er det ikke forventet at dette unntaket skal ha noen betydelig virkning på det indre markedes virkemåte.
 23. De ulike medlemsstaters satser for anvendelse av følgeretten varierer for tiden betydelig. For at det indre marked for moderne kunst og samtidskunst skal fungere effektivt er det viktig at det fastsettes mest mulig enhetlige satser.
 24. For å ivareta de ulike interessene i markedet for originalkunstverk, er det ønskelig å fastsette et system med fallende satser for ulike prissjikt. Det er viktig å redusere risikoen for flytting av salgsvirksomhet og omgåelsen av fellesskapsreglene for følgerett.
 25. Det bør i prinsippet være selger som skal betale vederlaget. Medlemsstatene bør ha mulighet til å fastsette unntak fra dette prinsippet med hensyn til betalingsansvaret. Selger er den person eller det foretak i hvis navn salget er gjennomført.
 26. Det bør innføres en mulighet for regelmessige justeringer av beløpsgrensen og satsene. For dette formål bør Kommisjonen pålegges oppgaven å utarbeide regelmessige rapporter om den faktiske anvendelsen av følgeretten i medlemsstatene og om innvirkningen på kunstmarkedet i Fellesskapet, og eventuelt legge fram forslag til endringer av dette direktiv.
 27. Det skal fastsettes hvem som har rett til følgerettsvederlag samtidig som det tas behørig hensyn til nærhetsprinsippet. Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstatenes arverettslovgivning. Rettighetshaverne etter opphavsmannen må likvel kunne anvende følgeretten til fulle etter opphavsmannens død, ihvertfall etter at ovennevnte overgangsperiode er utløpt.
 28. Medlemsstatene er ansvarlige for håndhevingen av følgeretten, særlig med hensyn til hvordan den blir forvaltet. Forvaltningen kan eventuelt overlates til en rettighetshaverorganisasjon. Medlemsstatene bør sikre at rettighetshaverorganisasjonene arbeider på en åpen og effektiv måte. Medlemsstatene bør også sikre at vederlag som er tiltenkt opphavsmenn fra andre medlemsstater, faktisk blir oppkrevd og utbetalt. Dette direktiv berører ikke medlemsstatenes ordninger for oppkreving og utbetaling.
 29. Følgeretten bør gjelde bare for statsborgere i Fellesskapet samt for opphavsmenn fra tredjestater som gir tilsvarende vern til opphavsmenn som er borgere i medlemsstatene. En medlemsstat bør ha muligheten til å utvide denne retten til utenlandske opphavsmenn som har sitt vanlige bosted i den medlemsstaten.
 30. Det bør innføres passende ordninger for overvåking av transaksjoner for på en praktisk måte å sikre en effektiv anvendelse av følgeretten i medlemsstatene. Dette betyr også at opphavsmannen eller hans representant har rett til å innhente alle nødvendige opplysninger fra den fysiske eller juridiske person som er forpliktet til å betale vederlaget. Medlemsstater som innfører kollektiv forvaltning av følgeretten, kan også innføre at bare de organer som er ansvarlige for den kollektive forvaltningen, har rett til å innhente opplysninger —

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

*Kapittel I***Virkeområde***Artikkel 1***Følgerettens gjenstand**

1. Medlemsstatene skal til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk innføre en følgerett som defineres som en ufravigelig rett som opphavsmannen selv ikke på forhånd kan avstå fra, og som gir rett til å motta et vederlag på grunnlag av salgsprisen som oppnås for hvert videresalg etter opphavsmannens første salg av verket.
2. Den rett som er nevnt i nr. 1, får anvendelse på alt videresalg hvor profesjonelle aktører på kunstmarkedet deltar som selgere, kjøpere eller formidlere, herunder auksjonshus, kunstgallerier og generelt alle kunsthandlere.
3. Medlemsstatene kan fastsette at retten som er nevnt i nr. 1, ikke får anvendelse på videresalg når selger har anskaffet verket direkte fra opphavsmannen under tre år før videresalget og når videresalgsprisen ikke overstiger 10 000 euro.
4. Vederlaget skal betales av selger. Medlemsstatene kan fastsette at en av de fysiske eller juridiske personene som er nevnt i nr. 2, andre enn selger, er forpliktet til å betale vederlaget enten alene eller sammen med selger.

*Artikkel 2***Kunstverk som omfattes av følgeretten**

1. I dette direktiv menes med «originalkunstverk» billedkunst som for eksempel bilder, kollasjer, malerier, tegninger, stikk, trykk, litografier, skulpturer, bildetepper, keramikk, glassvarer og fotografier såfremt de er utført av kunstneren selv eller er eksemplarer som regnes som originalkunstverk.
2. Eksemplarer av kunstverk som kommer inn under dette direktiv, som er utført i begrenset antall av kunstneren selv eller under hans ansvar, skal for formålene med dette direktiv regnes som originalkunstverk. Slike eksemplarer vil normalt være nummerert, signert eller på annen måte behørig autorisert av kunstneren.

*Kapittel II***Særlige bestemmelser***Artikkel 3***Beløpsgrense**

1. Medlemsstatene skal fastsette en minste salgspris som utgjør grensen for når de salg som er nevnt i artikkel 1, omfattes av følgeretten.
2. Denne minste salgsprisen kan under ingen omstendigheter overstige 3 000 euro.

*Artikkel 4***Satser**

1. Vederlaget som er nevnt i artikkel 1, skal fastsettes etter følgende satser:
 - a. 4 % for den del av salgsprisen som utgjør opptil 50 000 euro,
 - b. 3 % for den del av salgsprisen som utgjør mellom 50 000,01 euro og 200 000 euro,
 - c. 1 % for den del av salgsprisen som utgjør mellom 200 000,01 euro og 350 000 euro,
 - d. 0,5 % for den del av salgsprisen som utgjør mellom 350 000,01 euro og 500 000 euro,
 - e. 0,25 % for den del av salgsprisen som overstiger 500 000 euro.
 Det samlede vederlaget kan uansett ikke overstige 12 500 euro.
2. Som unntak fra nr. 1 kan medlemsstatene anvende en sats på 5 % for den del av salgsprisen som er nevnt i nr. 1 bokstav a).
3. Dersom den fastsatte minste salgsprisen er lavere enn 3 000 euro skal medlemsstatene likeledes fastsette den satsen som skal anvendes på den delen av salgsprisen som utgjør inntil 3 000 euro. Denne satsen kan ikke være lavere enn 4 %.

*Artikkel 5***Utregningsgrunnlag**

Salgsprisene som er nevnt i artikkel 3 og 4, er uten avgifter.

*Artikkel 6***Personer med rett til å motta følgerettsvederlag**

1. Vederlaget som er fastsatt i artikkel 1, skal betales til verkets opphavsmann og med forbe-

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 om endring av vedlegg XVII i EØS-avtalen (direktiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk)

hold for artikkel 8 nr. 2, til rettighetshaverne etter opphavsmannens død.

2. Medlemsstatene kan innføre obligatorisk eller valgfri kollektiv forvaltning av vederlaget fastsatt i artikkel 1.

Artikkel 7

1. Medlemsstatene skal fastsette at opphavsmenn som er borgere i tredjestater og med forbehold for artikkel 8 nr. 2, deres rettighetshavere, skal omfattes av følgeretten i samsvar med dette direktiv og lovgivningen i den aktuelle medlemsstaten, bare dersom lovgivningen i den staten hvor opphavsmannen eller hans/hennes rettighetshaver er borgere, tillater følgerettsvern for opphavsmenn fra medlemsstatene og deres rettighetshavere.
2. Kommisjonen skal på grunnlag av opplysninger fra medlemsstatene så snart som mulig utarbeide en veiledende liste over de tredjestater som oppfyller kravet i nr. 1. Denne listen skal ajourføres.
3. Enhver medlemsstat kan behandle opphavsmenn som ikke er borgere i en medlemsstat, men som har sitt vanlige bosted i den medlemsstaten, på samme måte som sine egne borgere med hensyn til følgerettsvern.

Artikkel 8

Vernetid for følgeretten

1. Vernetiden for følgeretten skal tilsvare den som er fastsatt i artikkel 1 i direktiv 93/98/EØF.
2. Som unntak fra nr. 1 kan de medlemsstater som ikke anvender følgeretten (på den ikrafttredelsesdatoen som er nevnt i artikkel 13), i en periode som utgår senest 1. januar 2010, slippe å anvende følgerett for kunstnerens rettighetshavere etter kunstnerens død.
3. En medlemsstat som nr. 2 får anvendelse på, kan gis ytterligere to års utsettelse før den må anvende følgerett for kunstnerens rettighetshavere etter kunstnerens død dersom dette er nødvendig for at markedsdeltakerne i den medlemsstaten gradvis skal kunne tilpasse seg følgerettssystemet samtidig som de opprettholder sin økonomiske levedyktighet. Minst tolv måneder før slutten av det tidsrommet som er nevnt i nr. 2, skal medlemsstaten informere Kommisjonen og framlegge sine grunner slik at Kommisjonen etter hensiktsmessige høringer kan avgi sin uttalelse senest tre måneder

etter mottakelsen av denne informasjonen. Dersom medlemsstaten ikke følger Kommisjonens uttalelse skal den innen en måned melde fra til Kommisjonen og begrunne sin avgjørelse. Meldingen og begrunnelsen fra medlemsstaten samt Kommisjonens uttalelse skal kunngjøres i *De Europeiske Fellesskaps Tidende* og sendes til Europaparlamentet.

4. Dersom det innen utløpet av tidsfristen nevnt i artikkel 8 nr. 2 og 3, oppnås positive resultater i internasjonale forhandlinger om utvidelse av følgeretten på internasjonalt plan, skal Kommisjonen framlegge passende forslag.

Artikkel 9

Rett til å innhente opplysninger

Medlemsstatene skal fastsette at personene nevnt i artikkel 6, i en periode på tre år etter videresalget kan kreve at de profesjonelle aktørene på kunstmarkedet som er nevnt i artikkel 1 nr. 2, framlegger alle opplysninger som kan være nødvendige for å sikre utbetaling av vederlag i forbindelse med videresalget.

Kapittel III

Sluttbestemmelser

Artikkel 10

Anvendelse over tid

Dette direktiv skal anvendes på alle originalkunstverk som definert i artikkel 2, som 1. januar 2006 fortsatt vernes av medlemsstatenes lovgivning om opphavsrett eller som oppfyller kriteriet for vern i henhold til bestemmelsene i dette direktiv på det tidspunktet.

Artikkel 11

Revisjon

1. Kommisjonen skal innen 1. januar 2009 og deretter hvert fjerde år, sende Europaparlamentet, Rådet og Den økonomiske og sosiale komité en rapport om gjennomføringen og virkningene av dette direktiv med særlig vekt på konkurranseevnen til fellesskapsmarkedet for moderne kunst og samtidskunst, særlig med hensyn til Fellesskapets stilling i forhold til relevante markeder som ikke anvender følgerett, samt på fremming av kunstnerisk utfoldelse og på forvaltningen i medlemsstatene. Kommisjonen skal særlig undersøke virkningen på det indre

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 171/2002 av 6. desember 2002 om endring av vedlegg XVII i EØS-avtalen (direktiv om følgerett til fordel for opphavsmannen til et originalkunstverk)

marked og virkningen av innføringen av følgerett i de medlemsstater som ikke anvendte den i nasjonal lovgivning før dette direktivs ikrafttredelse. Kommisjonen skal eventuelt framlegge forslag til tilpasninger av minstebeløpsgrensen og vederlagssatsene for å ta hensyn til endringene i sektoren, forslag med hensyn til det høyeste beløpet som er fastsatt i artikkel 4 nr. 1, og alle andre forslag den finner nødvendig for å gjøre dette direktiv mer effektivt.

2. Et kontaktutvalg skal nedsettes. Det skal være sammensatt av representanter for medlemsstatenes vedkommende myndigheter. Det skal ledes av en representant for Kommisjonen og skal samles enten på initiativ fra lederen eller på forespørsel fra en medlemsstats delegasjon.
3. Utvalgets oppgaver skal være følgende:
 - organisere samråd om alle spørsmål som oppstår i tilknytning til anvendelsen av dette direktiv,
 - lette utvekslingen av informasjon mellom Kommisjonen og medlemsstatene om den relevante utviklingen på kunstmarkedet i Fellesskapet.

Artikkel 12

Gjennomføring

1. Medlemsstatene skal sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkom-

me dette direktiv, innen 1. januar 2006. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 13

Ikrafttredelse

Dette direktiv trer i kraft den dag det kunngjøres i *De Europeiske Fellesskaps Tidende*.

Artikkel 14

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 27. september 2001.

<i>For Europaparlamentet</i>	<i>For Rådet</i>
N. FONTAINE	C. PICQUÉ
<i>President</i>	<i>Formann</i>

Grafisk produksjon: GCS allkopi – Oslo. Mars 2003